

DM

PRAŽSKÉ
MĀTKY

DM
PRAŽSKÉ
MĀTKY

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2008

OBSAH:

Úvodem...	3
Poslání a cíle organizace...	4
Projekty realizované v roce 2008...	5
Bezpečné cesty do školy...	5
Město pro pěší...	8
Vím, co dýchám...	8
Další aktivity...	10
Lobing...	10
Poradenství...	12
Medializace...	13
Publikace a materiály...	13
Financování v roce 2008...	14
Na projektech v roce 2008 pracovaly...	14
Struktura organizace...	15

Cyklovýlet ZŠ Korunovační (kola byla pořízena v rámci projektu Bezpečné cesty do školy), foto Tomáš Komrska

ÚVODEM

Čas letí, ani jsme se pořádně nerozkoukaly a už máme kolegyně ve věku svých dětí. Mladá krev v žilách našeho sdružení přinesla nové nápady, nový způsob práce a hlavně výsledky. Spolupráce s pražským magistrátem, ministerstvy, občany i médií se posunula na vyšší úroveň. Myslím, že můžeme tvrdit, že nás úřady začínají brát jako partnery při prosazování šetrného způsobu dopravy ve městě a že více slyší na oprávněné požadavky nejzranitelnějších účastníků provozu. Také občané si uvykli se na nás obracet o pomoc se svými dopravními problémy a média zase o informace a náměty. Život v Praze ovšem stále není procházka růžovou zahradou. Pěšáci, zejména děti, za něž se bereme, jsou stále trochu v pozadí. Není to ale jen vinou úřadů. Hlasy automobilistů požadujících výstavbu nových komunikací jsou totiž stále v převaze nad těmi, které volají po lepších podmínkách pro chůzi a cyklistiku jako běžný způsob dopravy. Celou čtvrtinu všech cest po Praze uskuteční pěšáci (automobily kolem 30% a MHD zhruba 40%), avšak město čtvrtinu svého dopravního rozpočtu do infrastruktury pro pěší ani zdaleka neinvestuje. Tady zůstává spousta prostoru pro všechny občany, kteří chtějí Prahu změnit v místo se zdravým, příjemným a atraktivním prostředím, z něhož se neprchá ven automobilem při každé možné příležitosti. Můžete se inspirovat našimi aktivitami nebo nám jakkoli pomáhat: zaznamenávejte například na svých cestách překážky pro pěší dopravu a obraťte se na nás se svými připomínkami. Jakákoli forma podpory šetrné dopravy (včetně finanční podpory sdružení) je dobrá.

Jarmila Johnová,
předsedkyně sdružení

POSLÁNÍ A CÍLE ORGANIZACE

Pražské matky jsou občanské sdružení usilující o zlepšení stavu životního prostředí, zvýšení zájmu veřejnosti o tuto problematiku a především o odpovědnější přístup občanů i veřejné správy. První akce Pražských matek začaly v zimě 1988–89, kdy bylo potřeba reagovat na kritické hodnoty znečišťujících látek v pražském ovzduší a na nevyhovující smogovou vyhlášku. V květnu 1989 uspořádaly Pražské matky první demonstraci v tehdejší Československu upozorňující na neřešené environmentální problémy a požadovaly pravdivé informace o stavu životního prostředí.

V současné době má naše sdružení několik aktivních členů pracujících soustavně na projektech a řadu spolupracujících dobrovolníků a sympatizantů. Přestože v centru pozornosti Pražských matek stála od počátku odpovědnost občanů – především rodičů – za životní prostředí v nejširším slova smyslu, naše práce se v první řadě soustředí na vliv automobilové dopravy na životní prostředí v Praze. Věnujeme se zejména projektům souvisejícím s dopravní problematikou a v rámci Koalice SOS Praha pomáháme řešit kromě celopražských problémů s dopravou i problémy se zelení a suburbanizací města. Jde např. o změny v územním plánu a budování městského okruhu. Naše projekty jsou zaměřeny na práci s dětmi, ve kterých spatřujeme silný potenciál a naději do budoucnosti.

NAŠE CÍLE:

- bezpečnost dětí na cestách do škol
- výchova dětí v aktivní občany odpovědné za stav životního prostředí, ve kterém žijí
- více prostoru a podpory pěších a cyklistů od představitelů hlavního města i městských částí
- omezení individuální automobilové dopravy
- čistší ovzduší a méně hluku
- větší informovanost a zájem veřejnosti o životní prostředí

PROJEKTY REALIZOVANÉ V ROCE 2008

BEZPEČNÉ CESTY DO ŠKOLY

V roce 2008 došlo k významnému posunu v realizaci a financování programu Bezpečné cesty do školy. Po několikaleté spolupráci s Pražskými matkami se vyhlašování a financování tohoto programu, jehož cílem je zklidňování dopravy v okolí škol a podpora udržitelné mobility u nejmladší generace, ujalo hlavní město Praha. Program je otevřený všem pražským školám, které chtějí zvýšit bezpečnost dětí a podporovat chůzi a jízdu na kole ve městě. Vybrané školy získají finanční prostředky na zpracování dopravní studie, realizaci opatření podporujícího udržitelnou dopravu na škole (např. stojany na kola, sprchy, skříňky, kola pro cyklokroužek, cyklistické výlety a dopravní výchovu apod.), na odměnu pro vedoucího pedagoga a konzultanta školního projektu a na drobné administrativní výdaje.

CÍLE PROGRAMU:

- bezpečnější ulice pro děti
- lepší podmínky pro chodce a cyklisty
- více prostoru pro hezký a zdravý život ve městě
- výchova dětí k samostatnosti a odpovědnosti

Program je založen na práci s dětmi, která probíhá v několika fázích dle daného metodického postupu. Prvním krokem je uspořádání semináře pro zainteresovanou veřejnost (učitele, rodiče, starší žáky, zástupce města nebo obce a policii), kde je vysvětlen smysl programu, popsán jeho průběh a očekávané efekty. Účastníci jsou také seznámeni se základními principy dopravního zklidňování.

Další fází je mapování cesty do školy prováděné samotnými žáky, kteří poukazují na místa jimi vnímaná jako nebezpečná. Žáci zúčastněné školy obdrží dotazníky a mapky okolí školy. Doma pak s rodiči zakreslí do mapky trasu své obvyklé cesty do školy, vyznačí a popíší místa, kde se necítí bezpečně a kde mohou navrhnout řešení problematických míst, a vyplní dotazník o svém obvyklém a preferovaném způsobu dopravy do školy. Pedagogové s dětmi pak zpracují mapky a dotazníky a získané údaje shrnou do jedné mapy – jak v jednotlivých třídách, tak i v rámci celé školy. Obdobným způsobem jsou zpracována data z dotazníků. Takto lze poměrně podrobně zmapovat tak široké okolí, jak to vyhovuje potřebám školy, získat přehled o nebezpečných místech a o dopravních preferencích. Zpracování map může být zařazeno do výuky dopravní nebo ekologické výchovy. Na základě získaných výstupů je zpracována odborná dopravně inženýrská studie s návrhy na dopravní řešení nebezpečných míst na cestě do školy. Studie pak slouží jako podklad pro jednání se státní správou a samosprávou o realizaci navržených opatření.

ŠKOLY, KTERÉ SE DO PROGRAMU ZAPOJILY V ROCE 2008:

ZŠ Meteorologická,

Meteorologická 181, Praha 4 – Libuš

Rodinné a kulturní centrum Nová Trojka,

Jeseniova 19, Praha 3

Hudební škola hl. m. Prahy,

Komenského nám. 9, Praha 3

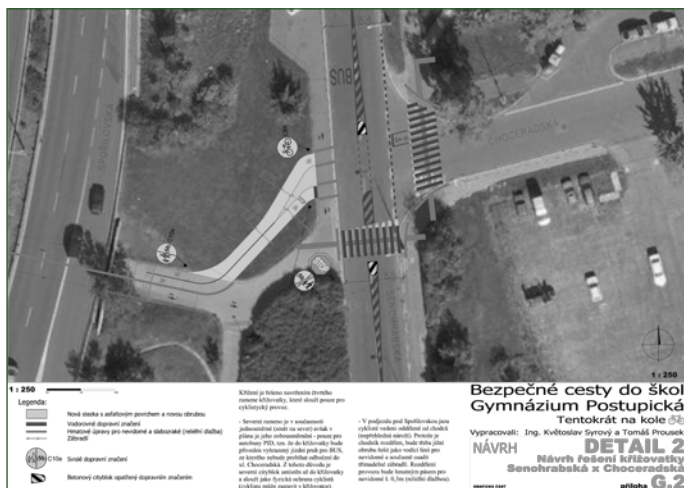
Gymnázium Postupická,

Postupická 3150, Praha 4

ZŠ Korunovační,

Korunovační 8, Praha 7

Na základě školních map s výtýpovanými nebezpečnými místy byly zpracovány dopravní studie, které byly odsouhlaseny pracovní skupinou a předány odborům dopravy příslušných městských částí a pražskému magistrátu k dalšímu jednání o realizaci. Současně školy vytvořily školní plány mobility a využily finanční podporu města na realizaci opatření podporujících ekologickou dopravu.

Ukázka z dopravní studie – Gymnázium Postupická, autoři Květoslav Syrový a Tomáš Proušek

Program Bezpečné cesty do školy byl v roce 2008 realizován ve spolupráci se sdružením Oživení.

SLEDOVÁNÍ REALIZACE OPATŘENÍ NA ŠKOLÁCH ZAPOJENÝCH DO PROJEKTU V MINULÝCH LETECH

Věnujeme se systematickému sledování a prosazování realizace opatření navržených v dopravních studiích vzešlých z předchozích školních projektů. Více informací o průběhu a výsledcích programu na jednotlivých školách najdete v naší databázi na www.prazskematky.cz.

MĚSTO PRO PĚŠÍ

Od druhé poloviny července 2008 jsme partnery o. s. Oživení v realizaci dvouletého projektu Město pro pěší, jehož cílem je zlepšení kvality životního prostředí v hlavním městě Praze snížením intenzity individuální automobilové dopravy a podporou chůze (i jízdy kole) jako nízkoenergetické, ekologické a zdravé dopravy. Projekt si klade za cíl prosadit takové systémové změny, které obrátí pozornost veřejnosti i veřejné správy od preference individuální automobilové dopravy k využívání pěší a cyklistické dopravy jako plnohodnotného způsobu dopravování po městě, který má řadu výhod. Je zaměřen především na základní a střední školy – žáky, pedagogy i rodiče.

Na podzim 2008 se Pražské matky podílely na informační kampani pro podporu udržitelné dopravy na školách. Spočívala ve vydání propagačních materiálů informujících o programu Bezpečné cesty do školy, medializaci programu a vyjednávání s veřejnou správou. V souvislosti s vytvořením programu města jsme se věnovaly i vytváření sítě konzultantů pro osvětovou práci s dětmi a školami, kteří budou v rámci projektu proškoleni na 3 seminářích (úvodní seminář proběhl 2. 12. 2008).

Jako partner o. s. Oživení jsme v rámci projektu poskytovaly zejména metodickou podporu při práci se školami, podílely se na odborném poradenství občanům a institucím, kteří se na nás obraceli s dopravními problémy, na lobingu a medializaci.

VÍM, CO DÝCHÁM

V roce 2008 byl na ZŠ Sázavská v Praze 2 dokončen projekt VíM, co dýchám, který Pražské matky realizovaly ve spolupráci se Zdravotním ústavem se sídlem v Kolíně a s podporou hlavního města Prahy. Projekt si kladl za cíl seznámit žáky teoretickou i praktickou formou s problematikou znečištěného ovzduší v Praze, a to především v souvislosti s dopravním chováním.

Děti v jeho rámci absolvovaly několik přednášek o problematice vlivu dopravy na ovzduší a vlivu znečištěného

ovzduší na lidské zdraví, navštívily Český hydrometeorologický ústav, kde se seznámily s reálným měřením, jeho výsledky a využitím, a také mobilní měřicí jednotku vybavenou automatickým monitorovacím systémem. Praktická část projektu spočívala v obsluze měřicího zařízení umístěného v prostoru školy. Žáci během čtyř dvoutýdenních měřících kampaní denně vyměňovali prachové filtry a vedli záznamy o obsluze zařízení v provozním deníku. Výsledky měření zpracovaly laboratoře ZÚ Kolín.

Na začátku listopadu 2008 se uskutečnila závěrečná tisková konference, kde děti představily průběh a výsledky projektu spolužákům, zástupcům veřejné správy a médií. Pražské matky rozeslaly do pražských základních škol osvětovou příručku *Vím, co dýchám* aneb co chcete vědět o ovzduší zpracovanou v rámci projektu pracovníky Zdravotního ústavu.

Žákovská prezentace projektu *Vím, co dýchám*, foto PM

DALŠÍ AKTIVITY

LOBING

Pražské matky dlouhodobě působí v oblasti dopravy na odpovědná místa – představitele státní správy i samosprávy, aby vytvářela lepší podmínky pro bezpečnější a příjemnější pohyb chodců a cyklistů v ulicích hlavního města. Využíváme k tomu svého působení uvnitř struktury veřejné správy i dlouhodobé spolupráce s dalšími institucemi a nevládními organizacemi, jakož i médií.

PRACOVNÍ SKUPINA BESIP PŘI ODBORU DOPRAVY MHMP

V rámci členství v této pracovní skupině se Pražské matky zabývají především bezpečností chodců a cyklistů v pražských ulicích. V roce 2008 jsme ovlivnily výši rozpočtu pro BESIP, jehož součástí je i program Bezpečné cesty do školy (BCS). Působením ve skupině jsme v uply-

Integrovaný přechod u křižovatky
Na Stírce x Okrouhlická v Praze 8, foto PM

nulém roce dosáhly úprav komunikací, které byly navrženy v rámci realizovaných školních projektů BCŠ a zajišťují nyní větší bezpečí nejen dětem na jejich cestách do škol (např. přechod se stavebně upraveným dělicím ostrůvkem v ulici Křížová na Zlíchově, zklidnění Slezské ulice v úseku od stanice tramvaje Vinohradská vodárna až pod LŠU Ilji Hurníka téměř až k Nám. Míru, přechod s dělicím ostrůvkem přes ulici Slavíkova v Praze 3 aj.). Dále byl na návrh Pražských matek ve spolupráci s občany např. zřízen čekací mys u tramvajového tělesa na Keplerově ulici v Praze 1, vybudován zpomalovací práh na křižovatce Okrouhlická x Ke Stírce u MŠ Na Pěšinách v Praze 8, realizovány dva zpomalovací prahy a upraven chodníkový mys a křižovatka na ulici Radimova v Praze 6, k realizaci je připravena projektová dokumentace pro úpravy na ulici V Kuřatech v Praze – Uhříněvsi.

PĚŠÍ SKUPINA PŘI MHMP

Pražské matky ve spolupráci s Ústavem pro ekopolitiku, o. p. s. a o. s. Oživení iniciovaly na začátku roku vznik tzv. pěší skupiny při pražském magistrátu, jejímž úkolem je vytváření lepších podmínek pro pěší dopravu v Praze. Skupina vypracovala návrh Zásad rozvoje pěší dopravy, které stanovují základní podmínky pro rozvoj pěší dopravy v Praze jako základního, nejprirozenějšího, ekologického a zdravého dopravování. Zásady byly zpracovány ve spolupráci s architekty Útvaru rozvoje hl. města Prahy, odborníky z odborů dopravy MHMP i městských částí, Technickou správou komunikací i zástupci občanských sdružení a předloženy na podzim Výboru dopravy ZHMP, který je vzal na vědomí a bude se zasažovat o jejich přijetí Radou HMP. Zásady by se měly stát podkladem pro zpracování pěšího generelu jako součásti právě vytvářeného nového územního plánu hlavního města Prahy.

DALŠÍ LOBISTICKÉ AKTIVITY

Pražské matky napomohly k odstranění modrých zón z těsné blízkosti přechodů na některých pražských ulicích, takže v současné době je přecházení na nich bezpečnější. Situaci nadále monitorujeme a snažíme se o nápravu na dalších místech. V happeningu Spanilá jízda pražský-

mi ulicemi pořádaném v rámci Evropského týdne mobility jsme poukázaly na špatné parkování v hlavním městě a nutnost jej postihnout. Vystoupením na Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu ČR jsme přispěly k navrácení kompetence městské policie měřit rychlost automobilů v obcích. Zprostředkováním argumentace (zejména statistik týkajících se prašnosti) a otevřeným dopisem starostce MC Praha 2 jsme napomohly také ke zúžení SJ magistrály. Na podzim během požáru v libušské tržnici jsme v otevřeném dopise primátoru Bémovi upozornily na slabiny krizového řízení hlavního města.

Tisková beseda k modrým zónám, foto PM

PORADENSTVÍ

V rámci této činnosti poskytujeme občanům či institucím, kteří se na nás obrazejí s prosbou o radu v záležitostech týkajících dopravní problematiky v Praze, konzultace e-mailem, telefonicky či formou osobních setkání. Konzultujeme zejména dotazy na řešení dopravního zklidnění cest dětí do škol, radíme školám, jak se zapojit do programu Bezpečné cesty do školy, pomáháme řešit konkrétní dopravní problémy občanů v místě jejich bydliště či pracoviště.

MEDIALIZACE

Nepostradatelnou součástí našich aktivit je spolupráce s pražskými i celostátními médii, která informujeme o svých aktivitách i o důležitých otázkách souvisejících s pražskou dopravou v Praze prostřednictvím tiskových zpráv, tiskových besed nebo vlastních článků a v neposlední řadě také prostřednictvím svých webových stránek www.prazskematky.cz.

Svou činnost v oblasti udržitelné dopravy pravidelně prezentujeme na veřejnosti. V roce 2008 jsme se zúčastnili například Dne Země v Toulcově dvoře, jarního Ekofestivalu, celostátního setkání dětských parlamentů v Třebíči, Evropského týdne mobility a konference EVVO v Praze.

PUBLIKACE A MATERIÁLY

V roce 2008 se Pražské matky podílely na vydání těchto materiálů:

- metodická příručka Bezpečné cesty do školy
- informační leták Bezpečné cesty do školy – zapojte se do projektu pro školy, děti a rodiče
- plakát Bezpečné cesty do školy (propagace programu)
- velkoformátový plakát (City-Light) Bezpečné cesty do školy (propagace programu)

Metodická příručka Bezpečné cesty do školy, autoři Pražské matky a Oživení, o.s., ilustrace Petra Cífková

FINANCOVÁNÍ V ROCE 2008

NÁKLADY

Kancelářské potřeby	37 468,50
Spotřeba energie	9 000,00
Občerstvení	713,00
Služby	603 663,00
Mzdové náklady	15 000,00
Ostatní náklady	3 065,50
Náklady celkem	668 910,00

VÝNOSY

Tržby	425 500,00
Úroky	1 050,46
Ostatní výnosy	647,00
Dary	35 645,00
Výnosy celkem	462 842,46
Hospodářský výsledek	-206 067,54

NA PROJEKTECH V ROCE 2008 PRACOVALY:

Jarmila Johnová, koordinace programu Bezpečné cesty do školy

Petra Lukešová, koordinace projektu Město pro pěší, fundraising

Eva Šuchmanová, asistentské práce na projektech, správa webových stránek

Michaela Valentová, konzultantka projektu Bezpečné cesty do školy

DÁLE S NÁMI SPOLUPRACOVALI:

Oživení, o.s., www.prechody.cz, Asistence, o.s., Auto*mat, o.s., Ústav pro ekopolitiku, o. p. s., hlavní město Praha, Nadace Partnerství, ZÚ se sídlem v Kolíně, Akademie věd ČR, základní a jiné školy a instituce zapojené do projektu *Bezpečné cesty do školy a Víím, co dýchám*, děti, rodiče a pedagogové.

Všem děkujeme!

ZVLÁŠTNÍ PODĚKOVÁNÍ PATŘÍ NAŠIM SPOLUPRACOVNÍKŮM:

Mgr. Jaroslav Mach – OD MHMP, Ing. Josef Gál – OD ÚMČ Praha 2, Paul Osborne – Sustrans, Miroslav Trejtnar – www.prechody.cz, Ing. Jaroslav Hořín – MV ČR, Iva Hájková – humanitní odbor ÚMČ Praha – Libuš, Mgr. Monika Exnerová – ZŠ Meteorologická, Kryštof Štafl a ostatní žáci z žákovského zastupitelstva ZŠ Meteorologická, MUDr. Eva Rychlíková – ZÚ Kolín, Tomáš Fousek – ZÚ Kolín, MUDr. Radim Šrám – AV ČR, Barbora Kolářová, Petr Šmíd, Radek Patrný – Nadace Partnerství, Petra Cífková, Radim Prokop, Pavel Křivka – grafická podoba kampaně *Bezpečné cesty do školy*

a všem dětem, které pilně pracovaly, nebály se říkat, co si myslí, a chtějí změnit Prahu k lepšímu!

STRUKTURA ORGANIZACE

Nejvyšším orgánem sdružení je valná hromada, která volí ze svého středu tři statutární zástupce, kteří jsou oprávněni samostatně jednat za organizaci.

STATUTÁRNÍ ZÁSTUPCI

předsedkyně: Jarmila Johnová

místopředsedkyně: Petra Lukešová, Michaela Valentová

revizor: Terezie Hradilková

pokladník: Jarmila Johnová

NAŠE AKTIVITY PODPORILI:

nadace rozvoje
občanské společnosti

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Chcete, aby se Praha stala lepším místem k životu
pro Vaše děti?

Bojíte se o bezpečnost svých dětí na jejich
cestách do škol?

Trápí Vás množství aut a chtěli byste raději
chodit po Praze pěšky nebo jezdit na kole?

**Chcete to změnit?
Kontaktujte nás, podpořte naše
aktivity jako spolupracovník,
dobrovolník, finančně nebo slevou na
služby.**

Pražské matky, o.s.
adresa sídla: Lublaňská 18, 120 00 Praha 2
kontaktní adresa: Pelléova 243/7, 160 00 Praha 6
IČO 45246220

Číslo účtu: 1211006896/5500

prazskematky@ecn.cz
www.prazskematky.cz